

พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.2551 (ตอนที่ 2)

หลักการ

พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 บัญญัติขึ้นมาเพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองสังคมจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากผู้ที่มีความผิดปกติทางจิตและมีภาวะอันตราย ในขณะเดียวกันเป็นการคุ้มครองผู้ป่วยจิตเวชให้ได้รับการบำบัดรักษา รวมทั้งกำหนดกระบวนการในการบำบัดรักษาบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตซึ่งอยู่ระหว่างการสอบสวนการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณา หรือภายหลังศาลมีคำพิพากษาในคดีอาญา พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551

พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ประกอบด้วย 6 หมวด 54 มาตรา คือ

หมวด 1 คณะกรรมการ ประกอบด้วยส่วนที่ 1 คณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ มาตรา 5 - มาตรา 11 ส่วนที่ 2 คณะกรรมการสถานบำบัดรักษา มาตรา 12 - มาตรา 14

หมวด 2 สิทธิผู้ป่วย มาตรา 15 - มาตรา 20 แม้จะมีประกาศเรื่องสิทธิผู้ป่วย ให้บุคคลกรทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขถือปฏิบัติอยู่แล้ว แต่ในพระราชบัญญัติสุขภาพจิตได้นำเรื่องดังกล่าวมาขยายความเพื่อให้ผู้ป่วยจิตเวชได้รับการคุ้มครองที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะถือว่าผู้ป่วยจิตเวชเป็นกลุ่มอ่อนด้อย ซึ่งจะต้องได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษดังเช่น

- ความยินยอมที่ได้รับการบอกกล่าว (informed consent) กฎหมายนี้ได้วางหลักไว้ว่า การบำบัดรักษาจะกระทำต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ป่วย เว้นแต่บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตมีภาวะอันตรายและมีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษาและขาดความสามารถในการตัดสินใจให้ความยินยอมรับการบำบัดรักษา
- การปกปิดข้อมูลการเจ็บป่วยไว้เป็นความลับ เว้นแต่จะมีเหตุผลพิเศษ เช่น ภาวะฉุกเฉินที่อาจมีอันตรายต่อชีวิต ซึ่งจะต้องได้ข้อมูลมาเพื่อรักษาชีวิตของบุคคลใดๆ มีโอกาสเป็นไปได้สูงที่อาจก่อให้เกิดอันตรายหรือการบาดเจ็บต่อผู้อื่น ป้องกันไม่ให้เกิดความพิการหรือความทุกข์ทรมานที่รุนแรงต่อผู้ป่วย เพื่อความปลอดภัยของสาธารณะและเมื่อเป็นคำสั่งศาล เป็นต้น
- สิทธิที่จะได้รับการบำบัดรักษาตามมาตรฐานทางการแพทย์โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ
- การวิจัยทางคลินิก โดยที่การวิจัยทางคลินิก (clinical trial) การวิจัยทางคลินิกจะกระทำได้ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน แล้วยังได้รับความยินยอมจากผู้ป่วย โดยมีการลงนามไว้หลังจากที่ได้อธิบายรายละเอียดของการวิจัย ตลอดจนผลดีผลเสียให้ทราบแล้ว ในกรณีที่ผู้ป่วยขาดความสามารถที่จะให้ความยินยอมหรือผู้ป่วยอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ให้ผู้ดูแล ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือ ผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ป่วย แล้วแต่กรณีเป็นผู้ให้ความยินยอมแทน

หมวด 3 การบำบัดรักษาทางสุขภาพจิต ส่วนที่ 1 ผู้ป่วย มาตรา 21 - มาตรา 34 เป็นการกำหนดระยะเวลาการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการ กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการบำบัดรักษาและกำหนดวิธีปฏิบัติกรณี que ผู้ป่วยไม่ร่วมมือในการบำบัดรักษาหรือการบำบัดรักษาไม่เป็นผล ส่วนที่ 2 ผู้ป่วยคดี มาตรา 35 - มาตรา 39 ผู้ป่วยจิตเวชคดีได้กำหนดกระบวนการในการบำบัดรักษาบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต ซึ่งอยู่ระหว่างการสอบสวนไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณาคดี หรือภายหลังศาลมีคำพิพากษาในคดีอาญา เป็นกระบวนการที่เพิ่มเข้าจากที่มีกำหนดไว้แล้วในบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมและมีความสมบูรณ์ ส่วนที่ 3 การฟื้นฟูสมรรถภาพ มาตรา 40 - มาตรา 41 การฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อเป็นการคุ้มครองและดูแลผู้ป่วยจิตเวชอย่างต่อเนื่อง

หมวด 4 การอุทธรณ์ มาตรา 42 - มาตรา 45 ในพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีการอุทธรณ์ไว้โดยได้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่คณะกรรมการสถานบำบัดรักษา มีคำสั่งให้ผู้ป่วยต้องเข้ารับการบำบัดรักษา หรือมีคำสั่งให้ขยายระยะเวลาการบำบัดรักษา ให้ผู้ป่วยหรือผู้มีอำนาจทำการแทนผู้ป่วยแล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อผู้อำนวยการสถานบริการนั้นๆ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

หมวด 5 พนักงานเจ้าหน้าที่ มาตรา 46 - มาตรา 49 ได้กำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ในกรเข้าไปในเคสสถานเพื่อนำบุคคลที่มีลักษณะมีภาวะอันตรายและมีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา ไปรับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษา โดยในการปฏิบัติงานอาจร้องขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจให้การช่วยเหลือได้

หมวด 6 บทกำหนดโทษ มาตรา 50 - มาตรา 53 ได้กำหนดโทษของผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ไว้ เช่น ฝ่าฝืนโดยการเปิดเผยข้อมูลด้านสุขภาพอันจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ป่วย เว้นแต่เพื่อความปลอดภัยของสังคม การแจ้งความเท็จ เป็นต้น

ติดต่อ สอบถามและเสนอแนะที่ กลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศเฉพาะทางด้านนิติจิตเวช

สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

โทรศัพท์ 02 8899066 ต่อ 1421, 1538, 02 4042030 โทรสาร 02 8899083

www.thaimentalhealthlaw.com 

เจ้าของที่ปรึกษา	: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข		
	: นายแพทย์สุจรีต สุวรรณชีพ		ที่ปรึกษากรมสุขภาพจิต
	นายแพทย์หม่อมหลวงสมชาย จักรพันธ์		ที่ปรึกษากรมสุขภาพจิต
	นายแพทย์วิวัฒน์ ยถาภูธานนท์		ที่ปรึกษากรมสุขภาพจิต
	นายแพทย์วัชรระ เพ็งจันทร์		อธิบดีกรมสุขภาพจิต
	นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต		รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต
	นายแพทย์อรรถิพล สูงแข็ง		รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต
	นายแพทย์ทวี ตั้งเสรี		รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต
บรรณาธิการ	: นางนันทนา รัตนากร		ผู้อำนวยการสำนักสุขภาพจิตสังคม
บรรณาธิการร่วม	: โรงพยาบาลสวนปรุง		
	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์		
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	: นางสาวปิยะดา ศรีโปฏก		สำนักสุขภาพจิตสังคม
	นายอรธณนพ ชาญด้วยกิจ		สำนักสุขภาพจิตสังคม
	นางภารดี วงศ์สิงห์		สำนักสุขภาพจิตสังคม
	นายปิยะพงษ์ ก้อนสมบัติ		สำนักสุขภาพจิตสังคม

สามารถส่งข้อเขียน บทความ และรายงานทุกความเคลื่อนไหวของงานสุขภาพจิตทั่วประเทศ ได้ที่

กองบรรณาธิการ : เครือข่ายสื่อสุขภาพจิตศึกษาและประชาสัมพันธ์ หน่วยงานสังกัดกรมสุขภาพจิต

สำนักงาน : สำนักสุขภาพจิตสังคม กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0 2590 8235, 0 2590 8170

โทรสาร 0 2149 5528, 0 2149 5527

หรือ e-mail : nantana_34@yahoo.com, piyada_tukta@hotmail.com

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์